

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت خبر

گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات، اظهارات و موضع‌گیری‌ها درباره

روند اجرایی برجام (۳۶)

(مقطع بررسی: ۹۵/۰۳/۳۱ تا ۹۵/۰۴/۰۶)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب‌سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

– گروه تلگرام پژوهش خبری صداوسیما <https://telegram.me/pajooheshkhabar>

پژوهشگر: مرتضی هوشیار

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۲	الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام
۴	ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی درباره برجام
۵	ج - گاه‌شمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۵+۱ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)
۶	د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نگاهانه رهبر معظم انقلاب
۷	ه - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام
۸	بررسی و تحلیل

بسمه تعالی

مقدمه

۲۳ مرداد ۸۱ نقطه عطف مهمی در تاریخ فعالیت‌های هسته‌ای ایران پس از پیروزی انقلاب اسلامی به‌شمار می‌آید. در پی بزرگنمایی و حتی دروغ‌گویی‌های منافقین با بهره بردن از ظرفیت‌های نظام رسانه‌ای استکبار منافقین توانستند حمله سازمان یافته‌ای به این بهانه در سطح گسترده‌ای علیه ایران اسلامی تدارک ببینند، بر این اساس پرونده هسته‌ای ایران که پیش از انقلاب در سال ۱۳۲۹ کلید خورده بود و با تأسیس سازمان انرژی اتمی و امضای قرارداد ساخت نیروگاه بوشهر شکل جدی گرفته بود، وارد دوران جدیدی در حیات خود شد.

از آن تاریخ تاکنون پرونده هسته‌ای ایران شاهد فراز و نشیب‌های زیادی بود، به گونه‌ای که در دوره دبیری شورای عالی امنیت ملی آقای روحانی (۸۲/۷/۱۳ تا ۸۴/۵/۲۴) پرونده هسته‌ای ایران شاهد صدور بیانیه سعدآباد و امضاء توافقنامه بروکسل و پاریس و در نهایت تعلیق داوطلبانه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی بود. اما عدم پایبندی غرب به تعهدات خود باعث شد ایران در اردیبهشت ۸۴ فعالیت‌های هسته‌ای خود را از سر بگیرد. در دوره دبیری آقای لاریجانی نیز پرونده هسته‌ای ایران شاهد چند نوبت مذاکره و در نهایت تنظیم جدول زمانی برای پاسخگویی به پرسش‌های آژانس (مدالیته) بود. این پرونده در دوره آقای دکتر جلیلی نیز سه دور مذاکره در ژنو، دو دور مذاکره در استانبول، یک دور مذاکره در بغداد، مسکو و در نهایت دو دور مذاکره در آلمانی و فریز در برابر فریز و پذیرش پیشنهاد ایران برای شکل‌گیری همکاری میان ۷ کشور را تجربه کرد.

با روی کار آمدن دولت یازدهم، مأموریت مذاکرات و حل و فصل پرونده هسته‌ای به وزارت امور خارجه انتقال یافت. حاصل این مأموریت، مذاکرات سخت و فشرده ۲۲ ماهه بود که در ۳ آذر ۹۲ توافق ژنو با عنوان « برنامه اقدام مشترک » و در ۱۳ فروردین ۹۴ بیانیه لوزان قرائت شد تا اینکه پس از نه دور مذاکرات سخت و فشرده و چندین تمدید در تاریخ ۲۳ تیر ۹۴ بیانیه جمع‌بندی مذاکرات مبنی بر دستیابی به توافقی جامع (برجام) توسط مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و طرف ایرانی قرائت شد. شورای امنیت سازمان ملل نیز تنها با گذشت شش روز از دستیابی به توافق جامع، قطعنامه ۲۲۳۱ را در تأیید دستیابی به برجام تصویب نمود. برجام در ادامه پس از ۶۰ روز بررسی و مجادلات طولانی به تصویب مجلسین آمریکا (سنا و نمایندگان) رسید. سپس برنامه جامع اقدام مشترک پس از بررسی‌های کارشناسی مفصل در مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۹۴/۷/۲۱ تصویب و فردای آن روز از سوی شورای نگهبان به تأیید رسید. رهبر معظم انقلاب نیز در تاریخ ۹۴/۰۷/۲۹ ضمن نامه‌ای به رئیس جمهوری که حاوی الزامات نه‌گانه در اجرای برجام بود، برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) را با عنایت به طی مراحل مختلف برای اجرا ابلاغ فرمودند. بولتن حاضر نگاهی تفکیکی - تحلیلی دارد به خبرها و مواضع موافقان و مخالفان برجام در ایران و اعضاء گروه ۵+۱، پس از انتشار بیانیه و تصویب برجام در مجالس ایران و آمریکا، فراز و فرود خبرها و اقدامات اجرایی برجام. بر این اساس جریان و جهت روند برجام از سوی طرفین قابلیت ارزیابی یافته و در برنامه سازی‌ها و گزارش‌های خبری می‌تواند مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

▪ نکات برجسته گاه شمار تحولات روند اجرایی برجام (۳۶)

▪

- ❖ امضای تفاهم‌نامه میان شرکت بوئینگ و هما در خصوص خرید و اجاره هواپیما
- ❖ «ابراز نگرانی مجدد آمریکا درباره پرونده PMD»: جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا: گزارش سال گذشته آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارزیابی‌های ادعایی واشنگتن درباره فعالیت‌های ایران در زمینه سلاح‌های هسته‌ای را تأیید می‌کند.
- ❖ صادرات ایران به برخی کشورهای اروپایی در چهارمین ماه سال جاری میلادی رشد بی سابقه‌ای داشته به طوری که صادرات به یونان در این ماه ۱۰۸ برابر، فرانسه ۶۰ برابر و اسپانیا ۹ برابر شده است.
- ❖ جاش ارنست، سخنگوی کاخ سفید: تحریم‌های (موشکی) پابرجا هستند و هرازچندگاهی به تشخیص وزارت خزانه‌داری، تشدید می‌شود.
- ❖ بهروز کمالوندی معاون و سخنگوی سازمان انرژی اتمی: توسعه سانتریفیوژهای نسل ۲IR-، ۲mIR-، ۴IR-، ۵IR-، ۶IR- و ۸IR- در طول دهه پیش رو در دستور کار سازمان انرژی اتمی ایران قرار دارد.

الف - گاه‌شمار مهم‌ترین تحولات مرتبط با روند اجرایی برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
۱	دوشنبه ۹۵/۰۳/۳۱	امضای تفاهم نامه بین هما و بوئینگ	در پی صدور مجوز های لازم از سوی دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت آمریکا تفاهم نامه خرید هواپیما بین هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران "هما" و کمپانی بوئینگ در خرداد ماه سال جاری امضا شد. در این تفاهم نامه مقرر شده است در صورت اخذ مجوز های لازم توسط دو طرف، تعدادی هواپیمای بوئینگ عموماً از خانواده ۷۳۷ نسل جدید و مدل های ER۳۰۰ و ۹۰۰ از سری بوئینگ ۷۷۷ توسط هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران "هما" به صورت اجاره به شرط تملیک خریداری شود.	۱۳-۴	خبرگزاری مهر
۲	دوشنبه ۹۵/۰۳/۳۱	آغاز تور اروپایی ظریف با سفر به فرانسه	محمد جواد ظریف که به بنا به دعوت رسمی ژان مارک ارو همتای فرانسوی خود بعداز ظهر فردا وارد پاریس می شود، قرار است چهار شنبه با رییس جمهور فرانسه دیدار کند. گفته می شود در این دیدار انتظار می رود دو طرف درباره قراردادهای امضا شده میان دو رئیس جمهور پیشرفته‌ها و پسررفتهای آن و همچنین درباره مسایل منطقه‌ای با یکدیگر گفتگو کنند.	۴	خبرآنلاین
۳	سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱	رشد صادرات نفتی ایران به اروپا	صادرات ایران به برخی کشورهای اروپایی در چهارمین ماه سال جاری میلادی رشد بی سابقه ای داشته به طوری که صادرات به یونان در این ماه ۱۰۸ برابر، فرانسه ۶۰ برابر و اسپانیا ۹ برابر شده است. جدیدترین آمار منتشر شده از سوی پایگاه خبری کمیسیون اروپا (یورو استات) نشان می دهد واردات اتحادیه اروپا از ایران در چهارمین ماه سال جاری میلادی با رشد	۴-۱۳	خبرگزاری تسنیم

۱- کدهای کلید واژه:

- ۱- بازرسی‌ها ۲- تحریم‌ها ۳- برگشت‌پذیری تحریم‌ها (مکانیسم ماشه) ۴- فرایند اجرایی برجام ۵- ادامه فعالیت‌های مبهم هسته‌ای ایران ۶- رویکرد مثبت به توافق هسته‌ای ۷- رویکرد انتقادی به توافق هسته‌ای
- ۸- ادعای تداوم سیاست‌های توسعه‌طلبانه ایران در منطقه ۹- پیامدهای برجام ۱۰- الزامات نه گانه و فرآیند اجرایی ۱۱- الزام آورنبودن (نامعتبر بودن) برجام ۱۲- سیاست‌های خصمانه واشنگتن در برابر تهران
- ۱۳- لغو و توقف تحریم‌ها ۱۴- پایبندی ایران به تعهدات برجامی خود ۱۵- پایبندی غرب به تعهدات برجامی خود ۱۶- انتقاد از رفتار واشنگتن در برجام

ردیف	تاریخ	رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	توضیحی مختصر دربارهٔ رویداد، بهانه یا تحول مهم خبری	کلید واژه‌ها ^(۱)	منبع رسانه‌ای
			قابل توجه ۳ برابری نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است.		
۴	سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱	ضیافت افطار رییس جمهور با اساتید و پزشکان	رییس جمهوری در ضیافت افطار با اساتید و پزشکان با اشاره به اینکه طی پنج ماه و پنج روزی که از برجام می‌گذرد روزی نیست که گشایشی در مسیر منافع ملی و حرکت به سمت اقتصاد مقاومتی و توسعه کشور حاصل نشده باشد	۶	پایگاه اطلاع رسانی دولت
۵	سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱	ابراز نگرانی مجدد آمریکا درباره پرونده PMD	جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا: گزارش سال گذشته آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارزیابی‌های ادعایی واشنگتن درباره فعالیت‌های ایران در زمینه سلاح‌های هسته‌ای را تأیید می‌کند. محتویات این گزارش درباره فعالیت ایران در زمینه تسلیحات اتمی، قبلاً در گزارش ماه دسامبر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره «ابعاد نظامی احتمالی» (PMD) برنامه هسته‌ای ایران منعکس شده بود.	۵	خبرگزاری فارس
۶	چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲	دیدار دوجانبه ظریف و اولاند در پاریس	وزیر امور خارجه کشورمان در ادامه برنامه‌های دومین روز از سفر به فرانسه به دیدار فرانسوا اولاند رئیس جمهوری این کشور در کاخ الیزه رفت و با وی گفت و گو کرد. رایزنی و تبادل نظر درباره توافقات دو جانبه تهران- پاریس در چارچوب سفر سال گذشته دکتر حسن روحانی رئیس جمهوری کشورمان به فرانسه، مسائل اقتصادی و تجاری و بررسی مسائل بحران‌های منطقه ای از جمله سوریه از اهم محورهای مهم گفت و گوی ظریف و اولاند خواهد بود.	۴	خبرگزاری تسنیم

ب - گاه‌شمار اظهارات شخصیت‌های داخلی دربارهٔ برجام

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱	حسن روحانی، رئیس جمهوری در ضیافت افطار با اساتید دانشگاه و پزشکان	اثرات پسا برجامی بر جامعه ایران	رئیس جمهوری در ضیافت افطار با اساتید و پزشکان با اشاره به اینکه طی پنج ماه و پنج روزی که از برجام می‌گذرد روزی نیست که گشایشی در مسیر منافع ملی و حرکت به سمت اقتصاد مقاومتی و توسعه کشور حاصل نشده باشد.	پایگاه اطلاع رسانی دولت
۲	چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲	محمد جواد ظریف، وزیر امور خارجه	در نشست خبری مشترک ظریف با وزیر امور خارجه فرانسه در پاریس	ایران به تعهدات خود در برجام بسیار پایبند است و تخطی نمی‌کند و از طرف مقابل نیز می‌خواهد که از تعهداتش تخطی نکند، زمینه‌ها برای همکاری‌های متقابل پس از سفر روحانی فراهم شده است.	خبرگزاری تسنیم
۳	چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲	محمد جواد ظریف، وزیر امور خارجه در جلسه استماع کمیسیون امور خارجه و دفاع سنای فرانسه	پیگیری اجرای توافقات برجامی	ایران در اجرای توافق هسته‌ای به تمام تعهداتش پایبند بوده است و آژانس هم این موضوع را تصدیق کرده است اما فضای روانی دوران تحریم که بانک‌ها را از ارتباط با ایران منع می‌کرد در بانک‌های اروپایی و غرب هنوز وجود دارد به نظر ما هیچ خطری برای همکاری با ایران بانک‌ها را تهدید نمی‌کند، ما احساس کردیم برای تسریع روابط با ایرباس باید توافقی با بوئینگ داشته باشیم اگر منظور من را درک می‌کنید.	خبرگزاری فارس
۴	یک‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۶	بهروز کمالوندی، معاون و سخنگوی سازمان انرژی اتمی در پاسخ با الف	برجام و صنعت هسته‌ای کشور	در حال حاضر هیچ مرکزی تعطیل نشده است، فردو غنی‌سازی نمی‌کند اما بخش مهمی از ماشین‌ها و نیز زیرساخت‌های آن بر سر جای خود هستند، البته یک سری از ماشین‌ها را جمع کردیم اما عمده ماشین‌ها کار می‌کنند و در نطنز نیز به همین شکل است. همچنین به مدت چهار، پنج سال مواد سوخت راکتور تهران را داریم که اگر این مواد تمام شود آنها باید به ما با قیمت بین المللی بفروشند.	الف

ج - گاهشمار اظهارات و ادعاهای مطرح شده از سوی مقامات گروه ۱+۵ و آژانس بین‌المللی اتمی (درباره برجام)

ردیف	تاریخ	مقام بیان‌کننده	موضوع محوری	ادعا یا اظهارات مطرح شده	منبع رسانه‌ای
۱	سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱	جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه	گزارش PMD	گزارش PMD آژانس موید نگرانی‌های آمریکا درباره ایران است، گزارش سال گذشته آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارزیابی‌های ادعایی واشنگتن درباره فعالیت‌های ایران در زمینه سلاح‌های هسته‌ای را تأیید می‌کند.	خبرگزاری فارس
۲	سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱	جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه	تحریم‌های احتمالی به بهانه اس ۳۰۰	اطلاعی از اینکه در این باره تصمیم نهایی گرفته شده باشد، ندارم... ما نگرانی‌هایمان درباره این فروش احتمالی را ابراز کرده‌ایم.» کربی در ادامه گفت: «و ما هنوز در حال بررسی این هستیم که تبعات این موضوع، از جانب ما چه خواهد بود. من می‌توانم به شما بگویم که ما آن را جدی می‌گیریم و کماکان به بررسی اینکه این موضوع از لحاظ برنامه‌های تحریمی برای ما چه معنایی دارد، ادامه می‌دهیم.	خبرگزاری فارس
۳	چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲	جاش ارنست، سخنگوی کاخ سفید	قرارداد بوئینگ و هما	فکر کنم شما به مورد بوئینگ اشاره می‌کنید. این نتیجه برجام است؛ برجام همان توافقی است که سال گذشته منعقد شد و ایران را از دستیابی به سلاح هسته‌ای منع کرد.» «دولت ایران هم نگران بالا رفتن شدید سن ناوگان هوایی خود بود؛ ناوگانی که امنیت مردم این کشور را به خطر انداخته بود. این یک نمونه خوب است که نشان می‌دهد چگونه تمایل آنها (دولتمردان ایران) برای تعامل مجدد با جامعه جهانی، به آمریکا و جامعه جهانی اهرمی داد که ایران را مجبور کند تعهداتی را در خصوص برنامه هسته‌ای خود بپذیرد.	الف
۴	چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲	جاش ارنست، سخنگوی کاخ سفید	تحریم‌های موشکی	اینها همه اما یک چیز را عوض نمی‌کند و آن تحریم‌هایی است که بخاطر برنامه موشکی بر ایران اعمال شده؛ آن تحریم‌ها پابرجا هستند و هرازچندگاهی به تشخیص وزارت خزانه‌داری، تشدید می‌شود.	خبرگزاری فارس
۵	جمعه ۹۵/۰۴/۰۴	لسلی تسو، مشاور ارشد میز ایران در اداره امور خاور نزدیک وزارت خارجه آمریکا	قرارداد بوئینگ و هما	توافق بوئینگ نشان می‌دهد که علی‌رغم وجود نگرانی درباره تحریم‌های پابرجا مانده آمریکا، تجارت با ایران ممکن است.» «ما می‌دانیم که تحریم‌های ما پیچیده است و من فکر می‌کنم که بسیاری از شرکت‌ها و بنگاه‌های تجاری در این باره نگران هستند. اما همین‌طور که این توافق (بوئینگ) نشان می‌دهد، این تجارت حتی می‌تواند با یک شرکت آمریکایی اتفاق بیفتد.	خبرگزاری فارس

د - رصد روند اجرایی برجام از منظر الزامات نه‌گانه رهبر معظم انقلاب

ردیف	الزامات نه‌گانه رهبر انقلاب	واکنش‌های داخلی	واکنش‌های خارجی	فرایند اجرایی
۱	<p>سادساً: مطابق مصوبه مجلس، طرح و تمهیدات لازم برای توسعه‌ی میان‌مدت صنعت انرژی اتمی که شامل روش پیشرفت در مقاطع مختلف از هم‌اکنون تا پانزده سال و منتهی به ۱۹۰ هزار سو است، تهیه و با دقت در شورای عالی امنیت ملی بررسی شود. این طرح باید هرگونه نگرانی ناشی از برخی مطالب در ضمائم برجام را برطرف کند.</p> <p>سابعاً: سازمان انرژی اتمی، تحقیق و توسعه در ابعاد مختلف را در مقام اجرا به‌گونه‌ای سامان‌دهی کند که در پایان دوره‌ی هشت‌ساله هیچ کمبود فناوری برای ایجاد غنی‌سازی مورد قبول در برجام وجود نداشته باشد.</p> <p>(چهارشنبه ۹۴/۷/۲۹ پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت‌الله‌العظمی سیدعلی خامنه‌ای)</p>	-----	-----	<p>بهبود کمالوندی معاون و سخنگوی سازمان انرژی اتمی در پاسخ به الف برنامه سال‌های آتی کشور در تحقیق و توسعه غنی‌سازی با توجه به مندرجات ضمیمه ۱ برجام تهیه و به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارائه شده است. توسعه سانتریفیوژهای نسل -۲IR، -m۲IR، -۴IR، -۵IR، -۶IR و -۸IR در طول دهه پیش رو در دستور کار سازمان انرژی اتمی ایران قرار دارد.</p> <p>(الف، یکشنبه ۹۵/۰۴/۰۶)</p>

هـ - بررسی پیامدهای سیاسی، امنیتی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی اجرایی برجام

ردیف	محور یا موضوع	حوزه موضوعی	مستند	منبع و تاریخ
۱	برجام رونق صادرات نفتی ایران را در پی داشته	نفت و انرژی	سیدمحسن قمصری، مدیر امور بین‌الملل شرکت نفت: کاهش ظرفیت پالایشی به مهمترین چالش صادرات نفت به ژاپن تبدیل شده است. ژاپن بیش از ۲۰۰ هزار بشکه از ایران نفت وارد کرده است.	خبرگزاری مهر، دوشنبه ۹۵/۰۳/۳۱
۲	برجام در راستای تامین منافع ملی است	منافع ملی	حسن روحانی، رئیس جمهوری در ضیافت افطار با اساتید و پزشکان: طی پنج ماه و پنج روزی که از برجام می‌گذرد روزی نیست که گشایشی در مسیر منافع ملی و حرکت به سمت اقتصاد مقاومتی و توسعه کشور حاصل نشده باشد...	پایگاه اطلاع رسانی دولت، سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱
۳	برجام صادرات ایران را رونق داده	صادرات ایران	پایگاه خبری کمیسیون اروپا (یورو استات): واردات اتحادیه اروپا از ایران در چهارمین ماه سال جاری میلادی با رشد قابل توجه ۳ برابری نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است. صادرات به فرانسه ۶۰ برابر شد؛ صادرات ایران به برخی کشورهای اروپایی در چهارمین ماه سال جاری میلادی رشد بی سابقه‌ای داشته به طوری که صادرات به یونان در این ماه ۱۰۸ برابر، فرانسه ۶۰ برابر و اسپانیا ۹ برابر شده است.	خبرگزاری تسنیم، سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱
۴	نوسازی ناوگان هوایی ایران تنها با برجام ممکن است	ناوگان هوایی	فکر کنم شما به مورد بوئینگ اشاره می‌کنید. این نتیجه برجام است؛ برجام همان توافقی است که سال گذشته منعقد شد و ایران را از دستیابی به سلاح هسته‌ای منع کرد.	الف، چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲

تحلیل و جمع‌بندی مهم‌ترین اظهارات و اقدامات مقامات جمهوری اسلامی ایران، آمریکا، اروپا و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی پس از برجام؛
«امضای تفاهمنامه همکاری بین هما و بوئینگ، دیدار دو جانبه ظریف و اولاند در پاریس، رشد صادرات نفت ایران به اروپا، ضیافت افطار رییس جمهوری با اساتید دانشگاه و پزشکان، و ابراز نگرانی مجدد آمریکا درباره پرونده PMD» از جمله مهمترین موضوعاتی هستند که در بازه زمانی ۹۵/۰۳/۳۱ تا ۹۵/۰۴/۰۶ در خصوص برجام رسانه‌ای شدند.

۱- «امضای تفاهمنامه میان شرکت بوئینگ و هما در خصوص خرید و اجاره هواپیما» مهم‌ترین خبر برجای اقتصادی این هفته همچون دو هفته اخیر بود. این خبر به خودی خود و فی ذاته قابل ملاحظه بلکه با اهمیت زیاد است. آنچه که اهمیت این خبر را دو چندان کرده تغییرات روی داده در این خصوص است. در تایید این مدعی کافی است جریان خبری در این خصوص را در ظرف چند ماه اخیر بررسی کنیم. خط خبری یاد شده تا چند هفته اخیر این گونه بود که شرکت های اروپایی از بخت بهتر و شانس بیشتری برای بازگشت به بازار ایران برخوردار بودند و در مقابل سایر شرکت‌ها از جمله آمریکایی‌ها در این زمینه به علت در گیر بودن با مشکلات فراوان تحریمی نا امید از راهیابی به بازار ایران بودند. اما در دو هفته اخیر کم کم ورق برگشت تا اینکه در روزهای گذشته خبر امضای تفاهمنامه بوئینگ و هما با جزییات همکاری رسانه‌ای شد. جالب اینکه این خبر هر چند ذاتا اقتصادی است و لی به علت حواشی زیادی مورد توجه فعالان سیاسی نیز قرار گرفت به طوری که جاش ارنست سخنگوی کاخ سفید در جمع خبرنگاران در این خصوص گفت: فکر کنم شما به مورد بوئینگ اشاره می کنید. این نتیجه برجام است؛ برجام همان توافقی است که سال گذشته منعقد شد و ایران را از دستیابی به سلاح هسته‌ای منع کرد... «دولت ایران هم نگران بالا رفتن شدید سن ناوگان هوایی خود بود؛ ناوگانی که امنیت مردم این کشور را به خطر انداخته بود. این یک نمونه خوب است که نشان می دهد چگونه تمایل آنها (دولتمردان ایران) برای تعامل مجدد با جامعه جهانی، به آمریکا و جامعه جهانی اهرمی داد که ایران را مجبور کند تعهداتی را در خصوص برنامه هسته‌ای خود بپذیرد. (الف چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲)

نکته جالب در این باره اینکه: شرکت‌های اروپایی خود را بیشتر در گردونه تحریمی آمریکا می بینند فلذا بانک‌های اروپایی با نگرانی از تحریم‌ها کمتر تمایل برای همکاری با ایران نشان می دهند بنابراین به نظر می رسد در صورت پیش قدم شدن شرکت‌های آمریکایی، اروپایی‌ها نیز به خود جسارت همکاری با ایران را بدهند. موبد این ادعا واقعیتی است که وزیر امور خارجه در جلسه کمیته امور دفاعی مجلس فرانسه این گونه بیان کرد: ایران در اجرای توافق هسته‌ای به تمام تعهداتش پایبند بوده است و آژانس هم این موضوع را تصدیق کرده است اما فضای روانی دوران تحریم که بانک‌ها را از ارتباط با ایران منع می کرد در بانک‌های اروپایی و غرب هنوز وجود دارد به نظر ما هیچ خطری برای همکاری با ایران بانک‌ها را تهدید نمی کند، ما احساس کردیم برای تسریع روابط با ایرباس باید توافقی با بوئینگ داشته باشیم اگر منظور من را درک می کنید... (خبرگزاری فارس چهارشنبه ۹۵/۰۴/۰۲)

اما سئوالی که در این خصوص به ذهن می‌رسد این که حال که این قرار داد نهایی شده به چه ارزی ارزش آن مبادله خواهد شد؟ خصوصاً این که خود مقامات آمریکا پیشتر تاکید کرده بودند برای جلوگیری از نفوذ ایران در ساختار اقتصادی - مالی آمریکا معامله ایران با دلار را ممنوع کرده‌اند؟! با بررسی خبرها در این خصوص به این خبر می‌رسیم: «مارتی بنتروت»، معاون فروش خاورمیانه شرکت بوئینگ: شرکت‌های هواپیمایی ایران می‌توانند برای خرید هواپیماهای بوئینگ به جای پرداخت با دلار که به‌عنوان ارز رایج در بازار مورد استفاده است اما نیازمند گردش در نظام مالی آمریکا است، با یورو پرداخت‌های خود را انجام دهند. .. (خبر آنلاین یکشنبه ۹۵/۰۳/۱۶)

نکته مهم دیگر در این خصوص این که در صورت اجرایی شدن قرار داد یادشده می‌توان انتظار داشت که سایر شرکت‌ها و حتی بانک‌ها نیز با جدیت وارد معامله با ایران شوند و این یعنی شکاف جدی در ساختار تحریم‌ها و آغاز افول قدرت تحریمی آمریکا!

۲- «براز نگرانی مجدد آمریکا درباره پرونده PMD» دومین خبر برجسته این هفته است. هر چند پرونده فعالیت‌های ادعایی هسته‌ای معروف به PMD که با کلی جو سازی طرف غربی همراه بود با گزارش آژانس بین‌المللی انرژی اتمی مبنی بر عادی بودن اقدامات ایران بسته شد ولی طرف غربی بدش نمی‌آید که موضوعات قدیمی را دوباره مطرح کرده و اصطلاحاً نبش قبر کند بر این اساس جان کربی، سخنگوی وزارت خارجه در این خصوص گفت: گزارش PMD آژانس موبید نگرانی‌های آمریکا درباره ایران است، گزارش سال گذشته آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارزیابی‌های ادعایی واشنگتن درباره فعالیت‌های ایران در زمینه سلاح‌های هسته‌ای را تأیید می‌کند. (خبرگزاری فارس سه‌شنبه ۹۵/۰۴/۰۱)

به نظر می‌رسد این هم شاهد دیگری از غیب است که غربی‌ها به ویژه آمریکایی‌ها هیچگاه از توطئه و تلاش برای ضربه زدن دست برنمی‌دارند و قول و قرارها و وعده وعیدهای پیشین خود و حتی گزارش‌های رسمی نهادهای بین‌المللی که دال بر صداقت و راستکرداری رقبایش باشد به سرعت فراموش می‌کند...! اینجاست که باید به دشمن شناسی رهبری مرحبا گفت.